

Sygn. akt I CSK 1415/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa R. S.
przeciwko P. [...] spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 lipca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 12 maja 2021 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset 00/100) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją

w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyny kasacyjne).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód R. S. powołał się na przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne dotyczące ciężaru dowodu (art. 6 k.c.), konieczności zasięgnięcia uzupełniającej opinii biegłego (art. 278 § 1 w związku z art. 286 k.p.c.) oraz stosowania art. 233 § 2 k.p.c. wobec biernej postawy pozwanego ubezpieczyciela w zakresie wezwania do przedłożenia akt szkody. Zwrócił ponadto uwagę na potrzebę wykładni przepisów prawnych co do granic swobodnej oceny dowodów i na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga z kolei wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje

wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.).

Zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa i doktryny, postępowanie kasacyjne nie stanowi kolejnej odsłony sporu w płaszczyźnie prawidłowości oceny dowodów i ustaleń faktycznych. Służy natomiast kontroli legalności zaskarżonego orzeczenia przy związaniu Sądu Najwyższego jego podstawą faktyczną (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Koresponduje z tym niedopuszczalność podnoszenia w skardze kasacyjnej zarzutów dotyczących ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). Zakaz ten dotyczy nie tylko zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., odnoszącego się wprost do granic oceny dowodów, lecz także innych przepisów regulujących postępowanie dowodowe, lokujących się w sferze swobodnej oceny sędziowskiej, w tym art. 233 § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2017 r., I CSK 93/17, niepubl.).

Wątpliwości przedstawione we wniosku, skoncentrowane na problemie ciężaru dowodu, konieczności zażądania uzupełniającej opinii biegłego i wykładni art. 233 § 2 k.p.c., stanowiły w tym kontekście próbę narzucenia Sądowi Najwyższemu roli sądu faktu, sprzecznej z jego procesowym i ustrojowym usytuowaniem, częściowo zaś kolidowały z zakazem wynikającym z art. 398³ § 3 k.p.c. *A fortiori* ocenę tę należało odnieść do akcentowanej we wniosku potrzeby wykładni przepisów prawnych, odniesionej wprost do problemu granic swobodnej oceny dowodów pomijając, że potrzeba dokonania takiej wykładni nie została we wniosku w ogóle umotywowana. Podkreślenia wymagało zarazem, że niedopuszczalność podnoszenia zarzutów dotyczących ustaleń faktycznych i oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.) stoi na przeszkodzie nie tylko skutecznemu powołaniu takich zarzutów w podstawach skargi kasacyjnej, lecz także oparcia na nich przyczyn kasacyjnych, mających uzasadniać przyjęcie skargi do rozpoznania.

Sformułowane we wniosku pytania zostały ponadto osadzone jednoznacznie w stanie faktycznym sprawy rozstrzygniętej zaskarżonym wyrokiem

i zmierzały do weryfikacji stanowiska prawnego wyrażonego *in casu* przez Sąd Apelacyjny w odniesieniu do rozkładu ciężaru dowodu w zakresie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, co zapoznaje założenia przyczyny kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. We wniosku nie wyjaśniono przy tym, z jakich powodów, w ocenie strony skarżącej, zarysowane wątpliwości mają nowy (precedensowy) charakter i nie mogą być rozstrzygnięte na bazie dotychczasowego bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego i poglądów procesualistyki cywilnej, odnoszących się do art. 6 k.c. i art. 233 § 2 k.p.c.; nie zaprezentowano także alternatywnych wariantów ich rozstrzygnięcia i przemawiającej na ich rzecz argumentacji.

Z wniosku nie wynikało również, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, co wymaga wykazania, że zaskarżone orzeczenie jest błędne w stopniu ewidentnym i widocznym już na pierwszy rzut oka (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52, z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18, niepubl.). Wniosek nie zawierał w tym zakresie żadnej pogłębionej argumentacji, za taką nie można bowiem poczytać lakonicznego stwierdzenia, że gdyby nie doszło do opisanych w skardze naruszeń przepisów prawa, a Sąd dokonałby prawidłowej wykładni przepisów, to zapadłoby odmienne orzeczenie. Powołanie się na tę przyczynę kasacyjną – w zestawieniu z pozostałymi wywodami wniosku – ujawniało ponadto niekonsekwencję, ponieważ o oczywistej zasadności skargi nie może być zasadniczo mowy, jeżeli płaszczyzna prawna sporu implikuje istotne zagadnienia prawne i wymaga dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 98 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[as]